

LUONTOSELVITYS RIIKKI – MUSTAMÄEN ALUEELLA SALON HALIKOSSA

FM (biologi) Turkka Korvenpää
16.9.2025

Sisällys:

1. JOHDANTO	4
2. ALUEEN YLEISKUVAUS	5
3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS	5
3.1 Menetelmät	5
3.2 Arvokkaat luontotypit	6
3.2.1 Mustamäentien lampi	6
3.2.2 Mustamäentien ketolaikku	7
3.2.3 Mustamäen lehtolaikku	9
3.3 Luontotyyppikuviot	10
4. PESIMÄLINNUSTO	20
4.1 Menetelmät	20
4.2 Tulokset ja johtopäätökset	21
5. LEPAKOT	24
5.1 Menetelmät	24
5.2 Tulokset ja johtopäätökset	24
6. MUU LAJISTO	26
7. EKOLOGISET YHTEYDET	27
8. KESKEISTEN SUOSITUSTEN YHTEENVETO	28
9. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET	28
Liite 1. Luontotyyppikuvioiden numerointi	

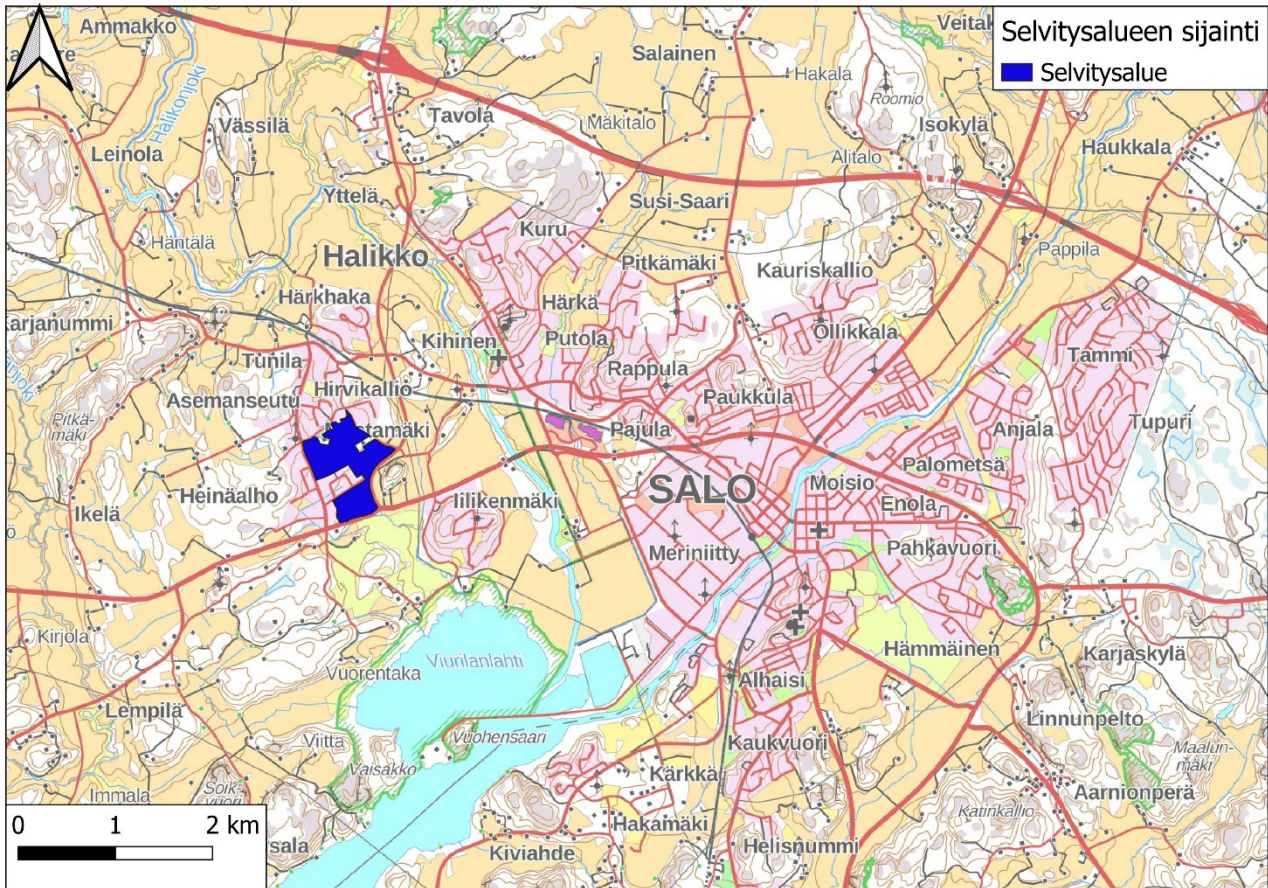
Kannen kuva: Kesantopeltoa luontotyyppikuviolla 34.

Pohjakartat: © Maanmittauslaitos 09/2025

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

1. JOHDANTO

Salon kaupunki tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä luontoselvityksen Riiikki-Mustamäen alueelta (kartta 1). Selvitystä voidaan hyödyntää yleiskaavan muutostyössä.

Kartta 1. Selvitysalueen sijainti.

Luontoselvityksen tarkoituksena on kartoittaa alueen luontoarvot ja arvioida niiden vaikutusta maankäyttöön. Työhön sisältyvät seuraavat osat:

- kasvillisuus- ja luontotyyppikartoitus
- lepakkokartoitus
- pesimälinnustokartoitus
- liito-oravakartoitus
- viitasammakkokartoitus
- muiden uhanalaisten, silmälläpidettävien ja EU:n direktiivilajien esiintymien selvitys
- ekologisten yhteyksien tarkastelu

Suomen Lajitietokeskukselle tehtiin aineistopyyntö alueelta ja sen lähiympäristöstä ennestään tunnetuista lajiesiintymistä (Suomen Lajitietokeskus 2025). Selvityksen teki FM (biologi) Turkka Korvenpää, ja siihen liittyvät maastotyöt tehtiin huhti-elokuussa 2025.

2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Selvitysalue (pinta-ala noin 45 ha) sijaitsee Halikossa Mustamäellä ja Riikin teollisuusalueen tuntumassa (kartta 1). Alue on pääosin peltoa, mutta siihen sisältyy myös joitakin metsiköitä sekä jonkin verran rakennettua aluetta. Kaiken kaikkiaan ihmisen vaikutus näkyy kaikkialla voimakkaana.

3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS

3.1 Menetelmät

Alueen luontotyyppikartoitus perustuu 22.5.2025, 9.6.2025, 18.6.2025, 15.7.2025 ja 15.8.2025 suoritettuihin maastokäynteihin. Pihat jätettiin kartoituksen ulkopuolelle. Kartoitettuja luontoarvoiltaan merkittäviä luontotyyppejä ovat:

- luonnonsuojelulain suojelema luontotyyppi
- metsälain erityisen tärkeä elinympäristö
- vesilain suojaama pienvesi
- METSO -kriteerit luokassa I täyttävä kuvio
- uhanalaisen luontotyyppin laadultaan erinomainen tai hyvä esiintymä
- muuten luontoarvoiltaan merkittävä kohde

Selvitysalueelta löytyi kolme arvokasta luontotyyppikohdetta. Ne arvotettiin käyttäen julkaisun Mäkelä & Salo (2024) neljäportaista luokitusta:

Luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet

Luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet

Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet

Luokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet

Kohteet maankäyttösuosituksineen esitellään seuraavassa kappaleessa.

Arvokkaiden luontotyyppikohteiden kartoituksen lisäksi koko selvitysalue jaettiin 38 luontotyyppikuvioon, joista laadittiin kuvaukset. Kuvaus sisältää tietoa mm. kuvion elävästä ja kuolleesta puustosta, putkilokasvillisuudesta ja Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin luontotyyppistä (luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#/, Kontula & Raunio 2018a ja b). Luontotyyppien uhanalaisuudessa merkittävää on uhanalaisuusluokan lisäksi luontotyyppin ekologinen laatu. Esimerkiksi tavanomaisena talousmetsänä käsitelty voimakkaasti harvennushakattu, lahoppuustoltaan niukka, varttunut kuiva kangasmetsä kuuluu uhanalaisluokkaan vaarantunut (uhanalainen), mutta on ekologiselta laadultaan heikko, sillä luontotyyppin tila on voimakkaasti heikentynyt, kun ihmistoiminta on perin pohjin muuttanut metsän luontaisia ominaispiirteitä. Sen sijaan ekologiselta laadultaan erinomaiset ja hyvät kohteet ovat jo tällä hetkellä luontoarvoiltaan merkittäviä. Laadultaan kohtalaiset ja heikot kohteetkin kehittyvät toki aikaa myöten paremmiksi, jos ne jätetään luonnontilaan (tai perinnebiotooppien kohdalla aloitetaan asianmukainen hoito). Luontaisesti harvinaisten luontotyyppien (kuten lähteiden ja kalkkikallioiden) ja perinnebiotooppien kohdalla asian merkitys korostuu, ja ne voivat olla luontoarvoiltaan merkittäviä laadultaan heikkoinakin.

3.2 Arvokkaat luontotyypit

3.2.1 Mustamäentien lampi

Mustamäentien ja Juustomestarintien risteyksen tuntumassa (kartta 2) sijaitsee jo vuosikymmeniä sitten kaivettu pieni lampi, joka on kasvanut pitkälti umpeen (kuva 1). Lampi on merkitty jo vuoden 1964 peruskarttaan (vanhatkartat.fi). Keskellä on vielä avovettä, mutta rantoja kiertää tiivis kosteikkokasvillisuus, johon kuuluvat mm. runsaat vehka ja pullosara. Lisäksi tavataan esim. kurjenjalkaa, rantamataraa, harmaasaraa, luhtasaraa ja korpikaislaa. Avovedessä on uistinvitaa. Rahkasammaleisilla rannoilla esiintyy okarahkasammalta ja runsaasti haprarahkasammalta. Lampi on ympäröity jo suurelta osin hajonneella piikkilanka-aidalla. Lampi lisää paikallisesti luonnon monimuotoisuutta, vaikka onkin kauan sitten kaivettu. Se on ruskosammakoiden kutupaikka.

Arvoluokka: 4

Suosituks: *Lampi suositellaan jätettäväksi ennalleen.*

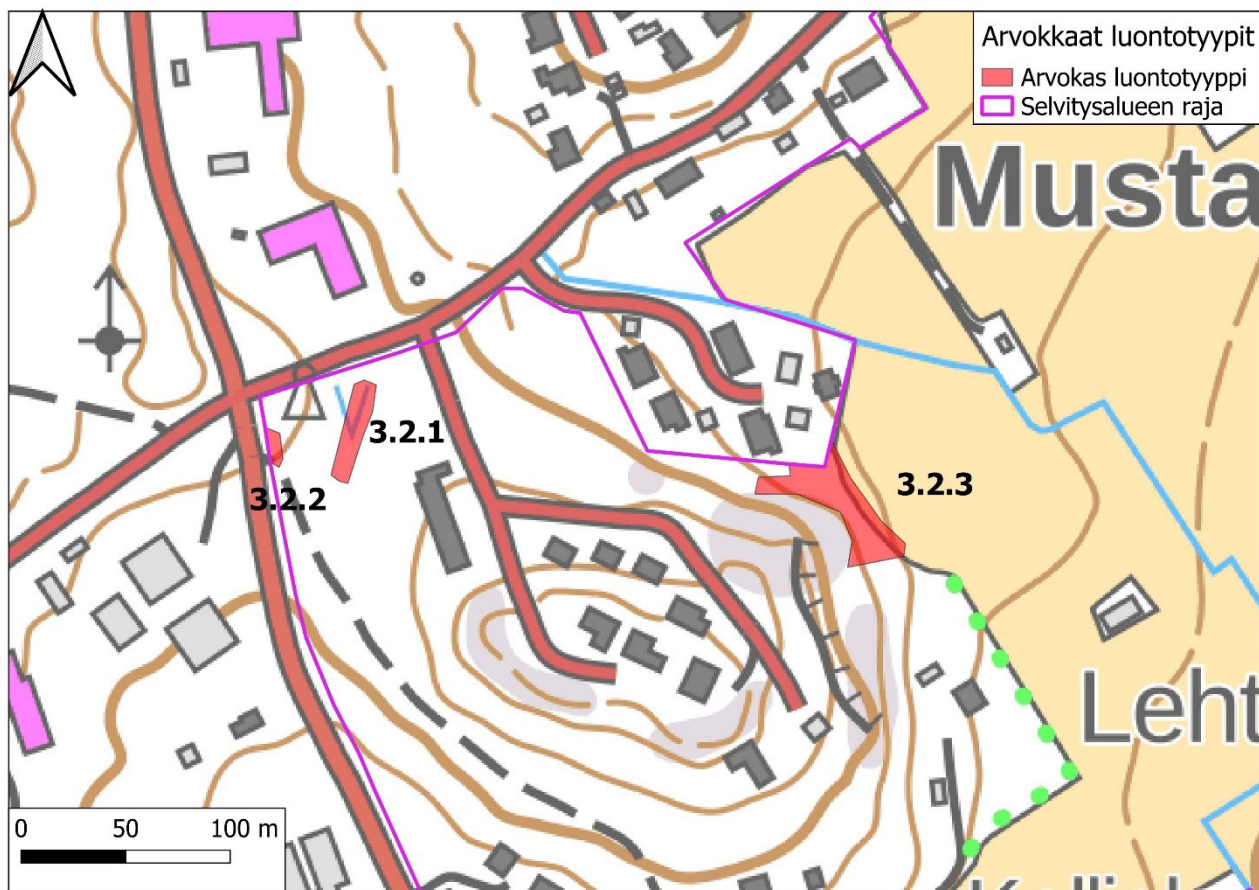
Kuva 1. Mustamäentien lampi.

3.2.2 Mustamäentien ketolaikku

Mustamäentien reunassa muistomerkin vieressä (kartta 2) sijaitsee pieni, matalakasvuisena säilynyt ketomainen laikku (kuva 2), jolla kasvaa runsaasti metsäapilaa. Lisäksi tavataan mm. punanataa, ahdekaunokkia, lampaannataa, rohtotädykettä ja tien reunalla keltamaitetta. Keltakukkaiset matarat eivät vaikuttaneet puhtailta keltamataroilta, vaan niissä oli piirteitä, jotka viittaavat risteytymiseen paimenmataran kanssa. Ketolaikku on hieman rehevöitynyt, mutta kaikki ketotyytit ovat äärimmäisen uhanalaisia, joten melko heikosta ekologisesta laadustaan ja pienialaisuudestaan huolimatta laikulla on arvoa.

Arvoluokka: 4

Suosituks: Ketolaikku suositellaan säilytettäväksi ennallaan. Kasvupaikka on niin kuiva, että keto ei vaadi jokavuotista hoitoa, mutta sitä olisi hyvä niittää loppukesällä joka toinen vuosi.

Kartta 2. Arvokkaat luontotyytit.

Kuva 2. Pieni ketolaikku muistomerkin vieressä Mustamäentien varrella.

3.2.3 Mustamäen lehtolaikku

Lehtolasta pohjoiseen on kalliojyrkänteen ja pellon välissä (kartta 2) pienialainen tuoreen keskiravinteisen lehdon laikku (kuva 3). Lehdossa kasvaa melko isoja haapoja, joista yhdessä on kolo. Lisäksi puustoon kuuluu hiukan koivua ja kuusta, paljon nuorta pihlajaa ja entistä peltoa olevalla kuvion itäreunalla raitaa. Puiden lomassa kasvaa yksi pähkinäpensas ja tammen taimia. Lahopuuta ei juuri ole. Kenttäkerroksessa tavataan runsaiden metsäimarten ja lillukan lisäksi mm. sudenmarjaa, kieloa, sormisaraa ja kivikkoalvejuurta. Tuore keskiravinteinen lehto on vaarantunut luontotyyppi. Lehto on ekologiselta laadultaan hyvä, ja se täyttää entistä peltoa olevaa itäisintä reunaansa lukuun ottamatta metsälain erityisen tärkeän elinympäristön määritelmän.

Arvoluokka: 4

Suosituks*et*: Lehtolaikku tulee jättää rakentamatta, ja sen käsittelyssä tulee säilyttää lehdon ominaispiirteet. Paras vaihtoehto on jättää koko jyrkänteen ja pellon välinen alue luonnontilaan.

Kuva 3. Mustamäen lehtolaikku.

3.3 Luontotyyppikuviot

Luontotyyppikuviot on merkitty liitteeseen 1.

KUVIO 1 – LAMPI

Katso kappale 3.2.1 Mustamäentien lampi.

KUVIO 2 – KETOLAIKKU

Katso kappale 3.2.2 Mustamäentien ketolaikku.

Kuva 4. Puustoa luontotyyppikuviolla 3.

KUVIO 3 – TUORE JA LEHTOMAINEN KANGAS

Harvaa, varttunutta mänty- ja koivupuustoa kasvava kangasmetsä (kuva 4), jossa metsätyyppi vaihtuu ylärinteen tuoreesta kankaasta alarinteen lehtomaiseen kankaaseen ja paikoin jopa lehtoon. Puustoon kuuluu myös iso haapa. Vallitsevan puuston alla on suurelta osin tiheää vesakkoa (mm. pihlajaa ja koivua). Pensaskerroksessa on myös

taikinamarjaa, männyn taimia, vähän tammen taimia, lehtokuusamaa ja melko runsaasti korpipaatsamaa. Laajojen sananjalkakasvustojen lisäksi kenttäkerroksessa tavataan esim. puolukkaa, mustikkaa, metsälauhaa, kieloa, vanamoja, keltaliekoa, ahomansikkaa, lillukkaa ja niukasti kangaskortetta. Varttunut lehtomainen kangas on vaarantunut luontotyyppi. Kuvio on harvennettua talousmetsää, jossa ei ole lahoppua juuri lainkaan, joten sen ekologinen laatu on heikko.

KUVIO 4 – TUORE KESKIRAVINTEINEN LEHTO

Tiheää puustoa kasvava lehto, jossa on melko varttunutta koivua, nuorempaa kuusta ja muutama iso haapa. Kuviolla on hieman kapeaa maapuuta. Kenttäkerroksessa tavataan mm. metsäkastikkaa, sananjalkaa, kieloa, kalliokieloa ja metsäorvokkia. Tuore keskiravinteinen lehto on vaarantunut luontotyyppi. Kuvio on ekologiselta laadultaan kohtalainen, mutta pienialainen.

KUVIO 5 – METSITTYNyt PELTO

Entiselle pellolle kasvanutta nuorta puustoa (koivua ja haapaa). Kuviolla tavataan mm. karhunputkea, kevätpiippoa ja nurmirölliä.

KUVIO 6 – TUORE KULTTUURILEHTO

Tiheää puustoa ja pensaikkoa kasvava selvästi kulttuurivaikutteinen lehto, jossa on mäntyä, koivua, pihlajaa, lehtokuusamaa, tuomea, tammen taimia ja paljon taikinamarjaa. Vanhoja mäntyjä ja koivuja kasvaa varsinkin hieman kuivemmalla rinteiden alaosalla. Kenttäkerroksessa tavataan esim. kivikkoalvejuurta, sinivuokkoa, nurmitädykettä, ahomansikkaa, kieloa, kyläkellukkaa, särmäkuismaa, kalliokieloa ja isomaksaruohoa. Lehdossa on pieniä kallioita. Tuore runsasravinteinen lehto on erittäin uhanalainen luontotyyppi. Kuvio on ekologiselta laadultaan kohtalainen.

KUVIO 7 – UMPEENKASVAVA NIITTY

Pieni, hiljalleen umpeen kasvava niittyrinne, jolla kasvaa runsaasti eteläntuoksusimaketta ja ahomataraa. Kasvistoon kuuluvat myös mm. kissankello, särmäkuisma, ahomansikka, mäkitervakko ja niukat huomionarvoiset niittykasvit mäkikaura ja aholeinikki. Kuvio on niin voimakkaasti umpeenkasvanut ja rehevöitynyt, ettei sen tulkittu enää olevan arvokas perinnebiotooppi.

KUVIO 8 – KUIVA KESKIRAVINTEINEN LEHTO

Melko vanhaa männikköä kasvava kuiva keskiravinteinen lehto (kuva 5), jonka tiheään puustoon kuuluu myös koivua ja hiukan kuusta. Metsässä on koivupökökelö ja useita maapuita. Pensaskerroksessa tavataan vähän terttuseljaa ja isotuomipihlajaa. Kenttäkerroksessa esiintyy runsaiden kielon ja mustikan lisäksi mm. sormisaraa, ahomansikkaa, sananjalkaa ja metsäkastikkaa. Kuiva keskiravinteinen lehto on silmälläpidettävä luontotyyppi. Kuvio on ekologiselta laadultaan kohtalainen, mutta melko talousmetsämäinen.

Kuva 5. Luontotyyppikuvio 8.

KUVIO 9 – TUORE KANGAS

Vanhaa harvennettua männikköä kasvava tuore kangas (kuva 6), jossa on myös jonkin verran vanhoja koivuja sekä runkomainen tammi. Vallitsevan puuston lomassa on vähän lehtipuiden vesoja ja siellä täällä tammen taimia. Pensaista tavataan mm. korpipaatsamaa. Lahopuuta ei juuri ole. Kenttäkerroksessa esiintyy runsaasti kieloa, sananjalkaa, metsälauhaa, mustikkaa ja puolukkaa. Lisäksi kuviolla kasvavat esim. ahomansikka,

kangasmaitikka ja metsäkastikka sekä eteläreunalla rauhoitettu valkolehdokki. Varttunut havupuuvaltainen tuore kangas on koko Suomen tasolla silmälläpidettävä ja Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi. Harvennettuna ja niukkalahopuustoisena kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.

Kuva 6. Vanhaa mäntymetsää luontotyyppikuviolla 9.

KUVIO 10 – KUIVAHKO KANGAS

Harvaa vanhaa mäntymetsää kasvava kuivahko kangas. Kuviolla on jonkin verran männyn, kuusen ja koivun taimia. Lahopuuta ei ole. Kallio ulottuu maanpinnalle asti vain pienellä alueella kuvion pohjoisosassa. Kenttäkerroksessa tavataan runsaiden puolukan, mustikan, metsälauhan ja kanervan lisäksi mm. kieloa ja lampaannataa. Varttunut kuivahko kangas on koko Suomen tasolla vaarantunut ja Etelä-Suomessa erittäin uhanalainen luontotyyppi. Kuvio on ekologiselta laadultaan melko heikko.

KUVIO 11 – METSITTYNyt SORAKUOPPA

Vanha maa-aineksenottokuoppa, johon on kasvanut puustoa. Kuviolla kasvaa harmaaleppää, raitaa, pihlajan ja koivunvesoja, korpipaatsamaa, tuomea ja taikinamarjaa.

Kuviolle on läjitetty puutarhajätettä, jonka mukana paikalle on tullut keltapeippiä ja isotöytäangervo. Luonnonkasvistoon kuuluvat mm. ahomansikka, käenkaali ja jänönsalaatti.

KUVIO 12 – TUORE – KUIVAHKO KANGAS

Harvaa vanhaa mänty - koivumetsää kasvava tuore - kuivahko kangas (kuva 7), jossa on paljon lehtipuiden (pihlaja, koivu ja haapa) vesoja ja jonkin verran männyn taimia sekä vähän lyhyitä kuusia. Puustoon kuuluu myös muutama melko iso haapa. Lahopuuta ei juuri ole. Kenttäkerroksessa kasvaa runsaasti sananjalkaa, mustikkaa ja puolukkaa. Niiden ohella tavataan mm. metsälauhaa, metsätähteä, kevätpiippoa ja kieloa. Kuvio on harvennettua talousmetsää ja ekologiselta laadultaan melko heikko.

Kuva 7. Metsää luontotyyppikuviolla 12.

KUVIO 13 – TUORE KANGAS

Melko varttunutta, harvahkoa mäntyvaltaista tuoretta kangasmetsää, jossa on hieman koivua, vähän kuusta ja melko paljon lehtipuiden (koivu, pihlaja ja haapa) vesoja. Ylärinteellä

metsätyyppi vaihtuu kuivahkoksi kankaaksi, ja siellä on runsaasti männyn taimia. Lahopuuta on hyvin niukasti. Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti mustikkaa, metsäkastikkaa ja puolukkaa. Kasvistoon kuuluvat lisäksi mm. sananjalka, oravanmarja, kevätpiippo, metsälauha ja kanerva. Varttunut havupuuvaltainen tuore kangas on koko Suomen tasolla silmälläpidettävä ja Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi. Harvennettuna ja niukkalahopuustoisena kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.

KUVIO 14 – LEHTOMAINEN KANGAS

Tiheää, melko pitkää vesakkoa (mm. koivua ja haapaa) kasvava lehtomainen kangas, jossa tavataan mm. korpipaatsamaa, mustikkaa, metsälauhaa ja sananjalkaa. Lahopuuta ei ole. Kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.

KUVIO 15 – KALLIOMETSÄ

Harvaa kalliomännikköä, jonka kasvillisuutta hallitsee metsälauha. Kalliometsä on silmälläpidettävä luontotyyppi. Kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.

Kuva 8. Tuoretta kangasmetsää luontotyyppikuviolla 16.

KUVIO 16 – TUORE KANGAS

Tiheähköä, melko varttunutta kuusi – mäntymetsää kasvava tuore kangas (kuva 8), jossa on myös vähän koivua. Kuvion luoteiskulmassa metsätyyppi muuttuu lehtomaiseksi kankaaksi, ja siellä on muutama melko kookas haapa. Maassa makaa muutama lahopuu. Runsaan mustikan lisäksi kasvistoon kuuluvat esim. kielo, sananjalka, metsälauha, metsäkastikka ja lillukka. Eteläpäässä sijaitsee pieni puustoinen kallio, jonka itäreunalla on matalia, karuja jyrkänneseinämiä. Varttunut havupuuvaltainen tuore kangas on koko Suomen tasolla silmälläpidettävä ja Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi. Kuvio on ekologiselta laadultaan kohtalainen.

KUVIO 17 – KARU KALLIOJYRKÄNNE

Enimmillään noin 4 m korkea, karu, varjoisa, itään avautuva kalliojyrkäne, joka ei ole yhtenäinen vaan muodostuu erillisistä seinämistä. Seinämillä kasvaa tavallista karujen kivialustojen sammalista kuten kalliopalmikkosammalta ja kivihammosammalta. Karu varjoisa kalliojyrkäne on silmälläpidettävä luontotyyppi. Kuvio on ekologiselta laadultaan kohtalainen.

KUVIO 18 – TUORE KESKIRAVINTEINEN LEHTO

Katso kappale 3.2.3 Mustamäen lehtolaikku.

KUVIO 19 – PELTO

Nurmipelto.

KUVIO 20 – KESANTOPELTO

Ilmeisesti kesannolla oleva pelto (heinää ei ollut korjattu ainakaan vielä elokuun puolivälissä), jossa kasvaa tuoreen niityn kasvillisuutta (kuva 9). Runsaiden nurmipuntarpään, niittynätkelmän ja alsikeapilan lisäksi tavataan mm. mesiangervoa, rohtovirmajuurta, koiranputkea ja hiirenvirnaa. Pellon keskellä sijaitsevan rakennuksen ympärillä kasvaa vähän nuoria puita.

KUVIO 21 – ENTINEN PELTO

Kauan viljelykäytöstä pois ollut pellonkulma, jolla kasvaa jo muutama nuori koivu. Kuviolla esiintyy runsaasti nurmiraiheinää, puna-apilaa, punanataa ja siankärsämöä, joiden lisäksi tavataan mm. nurmitähkiötä.

Kuva 9. Luontotyyppikuvio 20 on kesantoa.

KUVIO 22 – NURMIPELTO

Elokuun puoliväliin mennessä niitetty nurmipelto.

KUVIO 23 – KESANTOPELTO

Kesantopelto, jolla kasvaa tuoreen niityn kasvistoa kuten runsaasti nurmipuntarpäätä ja niittynätkelmää. Lisäksi tavataan esim. karvahorsmaa (niukka ojassa), mesiangervoa, hiirenvirnaa, koiranputkea, nurmitähkiötä, puna-apilaa ja pitkälle umpeutuneen polun reunoilla mäkikauraa.

KUVIO 24 – VANHA RAKENNUKSEN PAIKKA

Kuviolla on vanha rakennuksen kivijalka, betonin ja tiilen kappaleita sekä jo kasvittuneita maakasoja. Kenttäkerrosta hallitsevat rehevien kulttuuriympäristöjen kasvit kuten

kevättaskuruoho, voikukka, nurmipuntarpää ja vuohenputki. Puustoon ja pensastoon kuuluu nuoria vaahteroita, tuomea ja terttuseljaa.

KUVIO 25 – PELTO

Viljelty pelto.

KUVIO 26 – RUDERAATTI

Pitkälle kasvittuneita, paikalle läjitettyjä maakasveja. Kuviolla tavataan esim. leskenlehteä, pujoa, niittyjuolaa, auringonkukkaa, peltosauniota ja komealupiinia. Kuviolla on myös pienet tuoksuvatukka- ja kanadanpiiskukasvustot (haitallinen vieraslaji).

KUVIO 27 – JOUTOMAANIITTY

Tuore joutomaaniitty, jolla kasvaa runsaasti nurmipuntarpäätä, alsikeapilaa ja niittynätkelmää. Lisäksi tavataan mm. hiirenvirnaa, nurmilauhaa, siankärsämöä, rohtovirmajuurta, rönsyleinikkiä, koiranputkea, pelto-ohdaketta ja isonokkosta sekä länsireunan ojassa leveäosmankäämeä ja karvahorsmaa. Kuviolla on hiukan pajuja, eniten ojan varrella.

KUVIO 28 – PELTO

Viljelty pelto.

KUVIO 29 – TUORE JOUTOMAANIITTY

Pitkään viljelemättä ollut pelto, jonka kasvillisuus on kehittynyt niittymäiseksi. Runsaiden nurmipuntarpään ja niittynätkelmän lisäksi kuviolla esiintyy mm. pelto-ohdaketta ja rohtovirmajuurta. Kuvion läntisin osa on niitetty. Lounaisosaan on jo levinnyt nuorta haapaa ja koivua.

KUVIO 30 – LEHTOMAINEN KANGAS

Varttunutta, melko tiheää kuusi – koivu – mäntymetsää kasvava lehtomainen kangas, jossa on myös hieman haapaa. Lahopuuta esiintyy niukasti. Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti mustikkaa, kieloa ja metsäkastikkaa. Aivan pohjoisreunalla on rauhoitettua valkolehdoikkia. Kuvion eteläreunalla sijaitsee vanha tieura, jolle on kasvanut lähinnä nuorta

haapaa ja koivua, joiden alla on paljon metsäapilaa. Metsän reunassa Valtatien vieressä kasvaa yksi kurturuusupensas (haitallinen vieraslaji). Varttunut havupuuvaltainen lehtomainen kangas on silmälläpidettävä luontotyyppi. Kuvio on ekologiselta laadultaan kohtalainen.

KUVIO 31 – METSITTYNUT PELTO

Metsittynyt peltö, jolla kasvaa nuorta haapaa, hiukan raitaa ja kuvion länsireunalla nuorta kuusta ja koivua. Kenttäkerroksessa tavataan runsaan komealupiinin lisäksi esim. metsäkurjenpolvea, leskenlehteä, maitohorsmaa ja nurmipuntarpäätä.

KUVIO 32 – SORAKENTTÄ

Kasviton sorakenttä.

KUVIO 33 – PELTO

Kesantopeltö, jolla kasvaa rikkaruohostoa. Kasvistoon kuuluvat mm. peltosaunio, pihasaunio, voikukka, kanadankoiransilmä (haitallinen vieraslaji), savijäkkärä, peltolemmikki ja pihatatar.

KUVIO 34 – PELTO

Kesantopeltö, jolla kasvaa mm. peltosauniota, siiankärsämöä, voikukkaa, nurmitähkiötä, alsikeapilaa, hevonnierakkaa, peltö-ohdaketta ja niittyjuolaa.

KUVIO 35 – PUUSTOLLE ISTUTETTU PELTO

Entinen peltö, jolle on istutettu mäntyä ja koivua ja vähän kuusia. Nuorten puiden alla on heinävaltaista kasvillisuutta. Runsaan punanadan lisäksi kuviolla kasvaa esim. niittyjuolaa, niittynätkelmää, peltokortetta ja koiranheinää.

KUVIO 36 – NURMIKKO

Nurmikkoa entisellä pellolla.

KUVIO 37 – KESANTOPELTO

Kesantopelto, jolla kasvaa runsaasti alsikeapilaa, voikukkaa, hevонhierakkaa, peltovalvattia ja rönssyleinikkiä. Lisäksi tavataan mm. nurmitähkiötä, rohtomesikkää, pujoa, nurmipuntarpäätä ja pelto-ohdaketta.

KUVIO 38 – KESANTOPELTO

Jo niittymäiseksi muuttunut kesantopelto, jolla kasvaa esim. nurmipuntarpäätä, karhunputkea ja pelto-ohdaketta.

4. PESIMÄLINNUSTO

4.1 Menetelmät

Pesimälinnustoa kartoitettiin kolmella maastokäynnillä touko-kesäkuussa (taulukko 1). Sää oli kaikkina aamuina linnustokartoitukselle suotuisa. Lisäksi linnustoa havainnoitiin muun maastotyön ohessa. Käytössä olivat myös Suomen Lajitietokeskuksen aineistot.

Taulukko 1. Lintulaskentapäivät, laskenta-ajat ja vallinnut säätila.

Päivä	Laskenta-aika	Sää
22.5.2025	5.58-7.16	Lämpötila +9 °C → +10 °C, tuuli 2 m/s, pilvisyys 8/8
9.6.2025	4.20-5.49	Lämpötila +7 → +8 °C, tuuli 2 m/s, pilvisyys 8/8
18.6.2025	5.42-6.49	Lämpötila +13 °C → +14 °C, tuuli 2 m/s, pilvisyys 7/8 → 2/8

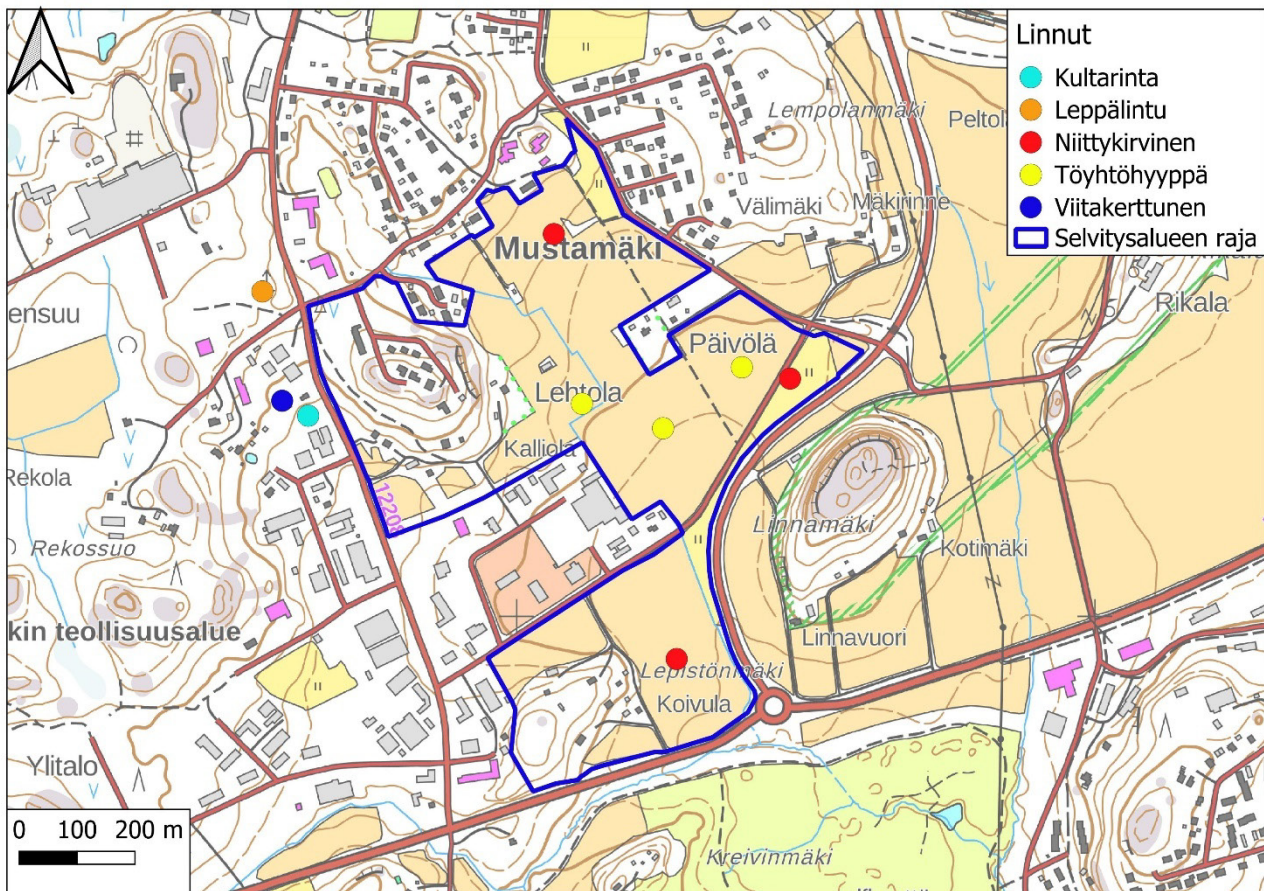
Laskentamenetelmänä käytettiin sovellettua kartoituslaskentaa. Selvitysalue käveltiin niin tiheästi läpi, että ainakin kaikki laulavat lintuyksilöt voitiin kohtuudellisella varmuudella havaita. Pihoilla ei liikuttu. Kaikki havainnot uhanalaisista, silmälläpidettävistä, EU:n lintudirektiivin I-liitteeseen sisältyvistä ja harvalukuisista lajeista merkittiin kartalle. Havainnosta kirjattiin muistiin laji, sukupuoli (jos mahdollista määrittää), yksilömäärä ja tieto käyttäytymisestä (laulava koiras, poikasille ruokaa kuljettava emo, varoitteleva lintu, pari ym.). Selvästi yli lentävät linnut jätettiin huomioimatta, mutta alle 50 metrin päässä selvitysalueen rajan ulkopuolella paikallisina havaitut yksilöt merkittiin muistiin, sillä niiden reviiri sijoittuu suurella todennäköisyydellä osittain selvitysalueelle. Yleisistä lajeista kirjattiin muistiin ainoastaan tieto siitä, että laji kuuluu pesimälinnustoon. Apuvälineinä käytettiin kiikaria, GPS-laitetta ja etukäteen tulostettuja suurimittakaavaisia karttoja.

4.2 Tulokset ja johtopäätökset

Selvitysalueella ja sen välittömässä lähiympäristössä tulkittiin pesivän kaikkiaan 35 lintulajia (taulukko 2). Lisäksi 29.7.2025 tavattiin lehtopöllöpoikue alueen luoteisosassa Mustamäentiestä vähän itään. Pesimälinnusto on tavanomaista. Merkittävimmät linnustoarvot sijoittuvat pelloille, joilla pesii muutamia kiuruja, töyhtöhyyppiä ja niittykirvisiä (kartat 3-4). Peltolinnusto on hieman keskimääräistä lounaissuomalaista peltoaluetta

monimuotoisempaa. Tämä johtuu varsinkin heinä- ja kesantopelloista. Muuten alueella pesii tavanomaista taajamametsiköiden, puutarhojen ja pensaikoiden linnustoa. Huomionarvoisimmat lajit ovat voimakkaan vähenemissensä vuoksi erittäin uhanalaiseksi luokiteltu viherpeippo, silmälläpidettävät pensaskerttu ja punavarpunen sekä taantunut leppälintu. Kaikki ovat vähenemisestään huolimatta yhä yleisiä, ja esimerkiksi viherpeippo pesii mielellään puutarhoissa.

Linnustoon perustuvia maankäyttösuosituksia ei esitetä.

Kartta 4. Muut huomionarvoiset lintulajit.

Taulukko 2. Pesimälinnusto. (EN=erittäin uhanalainen, NT=silmälläpidettävä, LC=elinvoimainen, NA=arviointiin soveltumaton)

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	Parimäärä	Status
<i>Acrocephalus dumetorum</i>	viitakerttunen	1	LC
<i>Alauda arvensis</i>	kiuru	4	NT
<i>Anthus pratensis</i>	niittykirvinen	3	LC
<i>Anthus trivialis</i>	metsäkirvinen		LC

LUONTOSELVITYS RIIKKI – MUSTAMÄEN ALUEELLA

<i>Carduelis cannabina</i>	hemppo		LC
<i>Carduelis carduelis</i>	tikli		LC
<i>Carduelis chloris</i>	viherpeippo	6	EN
<i>Carpodacus erythrinus</i>	punavarpunen	1	NT
<i>Columba palumbus</i>	sepelkyyhky		LC
<i>Corvus corone</i>	varis		LC
<i>Cyanistes caeruleus</i>	sinitäinen		LC
<i>Dendrocopos major</i>	käpytikka		LC
<i>Emberiza citrinella</i>	keltasirkku		LC
<i>Erithacus rubecula</i>	punarinta		LC
<i>Ficedula hypoleuca</i>	kirjosieppo		LC
<i>Fringilla coelebs</i>	peippo		LC
<i>Hippolais icterina</i>	kultarinta	1	LC
<i>Motacilla alba</i>	västäräkki	2	NT
<i>Muscicapa striata</i>	harmaasieppo		LC
<i>Parus major</i>	talitiäinen		LC
<i>Passer montanus</i>	pikkuvarpunen		LC
<i>Periparus ater</i>	kuusitiäinen		LC
<i>Phasianus colchicus</i>	fasaani		NA
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	leppälintu	1	LC
<i>Phylloscopus collybita</i>	tiltalti		LC
<i>Phylloscopus trochilus</i>	pajulintu		LC
<i>Pica pica</i>	harakka	2	NT
<i>Regulus regulus</i>	hippiäinen		LC
<i>Sylvia atricapilla</i>	mustapääkerttu		LC
<i>Sylvia borin</i>	lehtokerttu		LC
<i>Sylvia communis</i>	pensaskerttu	6	NT
<i>Sylvia curruca</i>	hernekerttu		LC
<i>Turdus merula</i>	mustarastas		LC
<i>Turdus pilaris</i>	räkättirastas		LC
<i>Vanellus vanellus</i>	töyhtöhyppä	3	LC

5. LEPAKOT

5.1 Menetelmät

Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit sisältyvät EU:n luontodirektiivin IV-liitteeseen, joten niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.

Lepakkoja havainnoitiin detektorilla (Echo Meter Touch 2 Pro) kolmena yönä (taulukko 3) kävelleen karttaan 5 merkityt reitit. Reitit sijoitettiin metsiköihin ja niiden reunoille, sillä lepakot karttavat laajempia avoimia alueita. Sää oli kaikkina kartoitusöinä työhön hyvin sopiva. Havaittujen lepakoiden sijainti kirjattiin muistiin ja laji määritettiin. Luontoselvityksen muiden osatöiden yhteydessä etsittiin puolestaan kolopuita sekä muita lepakoiden päiväpiiloiksi, lisääntymispaikoiksi ja talvehtimispaikoiksi sopivia kohteita.

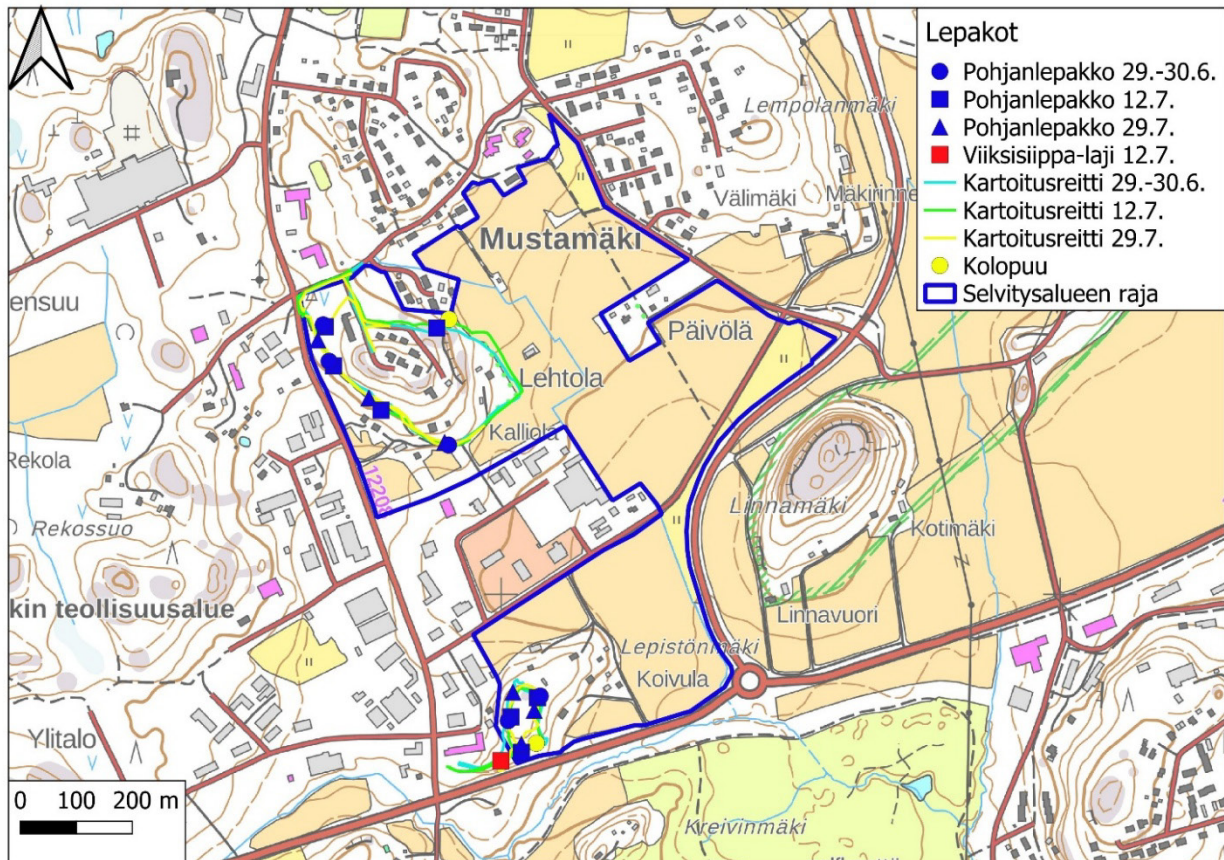
Taulukko 3. Lepakkokartoitusajat ja vallinnut sää.

Päivä	Havainnointiaika	Sää
29.-30.6.2025	23.48-0.36	Lämpötila +14 °C → +13 °C, tuuli 2 m/s, pilvisyys 0/8
12.7.2025	23.16-23.56	Lämpötila +20 °C → +19 °C, tuuli 2 m/s, pilvisyys 7/8
29.7.2025	22.38-23.21	Lämpötila +19 °C, tuuli 2 m/s, pilvisyys 8/8

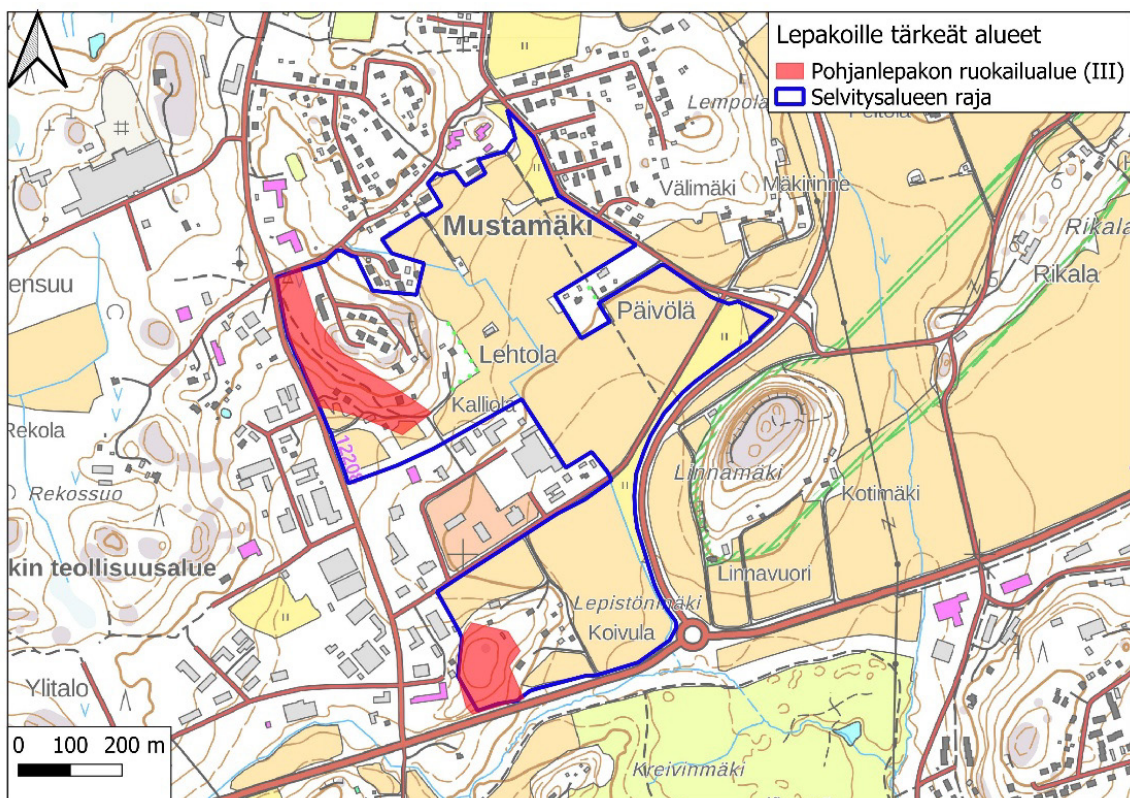
5.2 Tulokset ja johtopäätökset

Lepakkohavainnot on merkitty karttaan 5. Alueella havaittiin useita pohjanlepakoita kaikilla kartoituskerroilla sekä yksi viiksisiippa / isoviiksisiippa alueen lounaisosassa. Pohjanlepakko suosii erilaisia reunavyöhykkeitä ja saalistaa myös mm. puutarhoissa ja kaupunkien puistoissa, joten alueen metsiköt sopivat sille hyvin. Sen sijaan viiksisiipat ovat enemmän metsälajeja. Lepakoille sopivia piilopaikkoja ei kahta kolopuuta lukuun ottamatta löytynyt. Lepakot voivat kuitenkin hyödyntää alueella ja sen lähistöllä olevaa runsasta rakennuskantaa.

Alueen kahdessa metsikössä havaittiin melko tiheästi pohjanlepakoita, ja metsiköt sopivat rakenteeltaan hyvin niiden ruokailualueiksi. Ne rajattiinkin lepakoille tärkeiksi alueiksi arvoluokassa III (kartta 6). Metsiköt olisi lepakoiden kannalta hyvä säästää ainakin pääosin lisärakentamiselta, ja keinovalaistuksen lisäämisessä olisi hyvä olla maltillinen.

Kartta 5. Lepakkohavainnot, kartoitusreitit ja kolopuut.

Kartta 6. Lepakoille tärkeät alueet (arvoluokka 3).

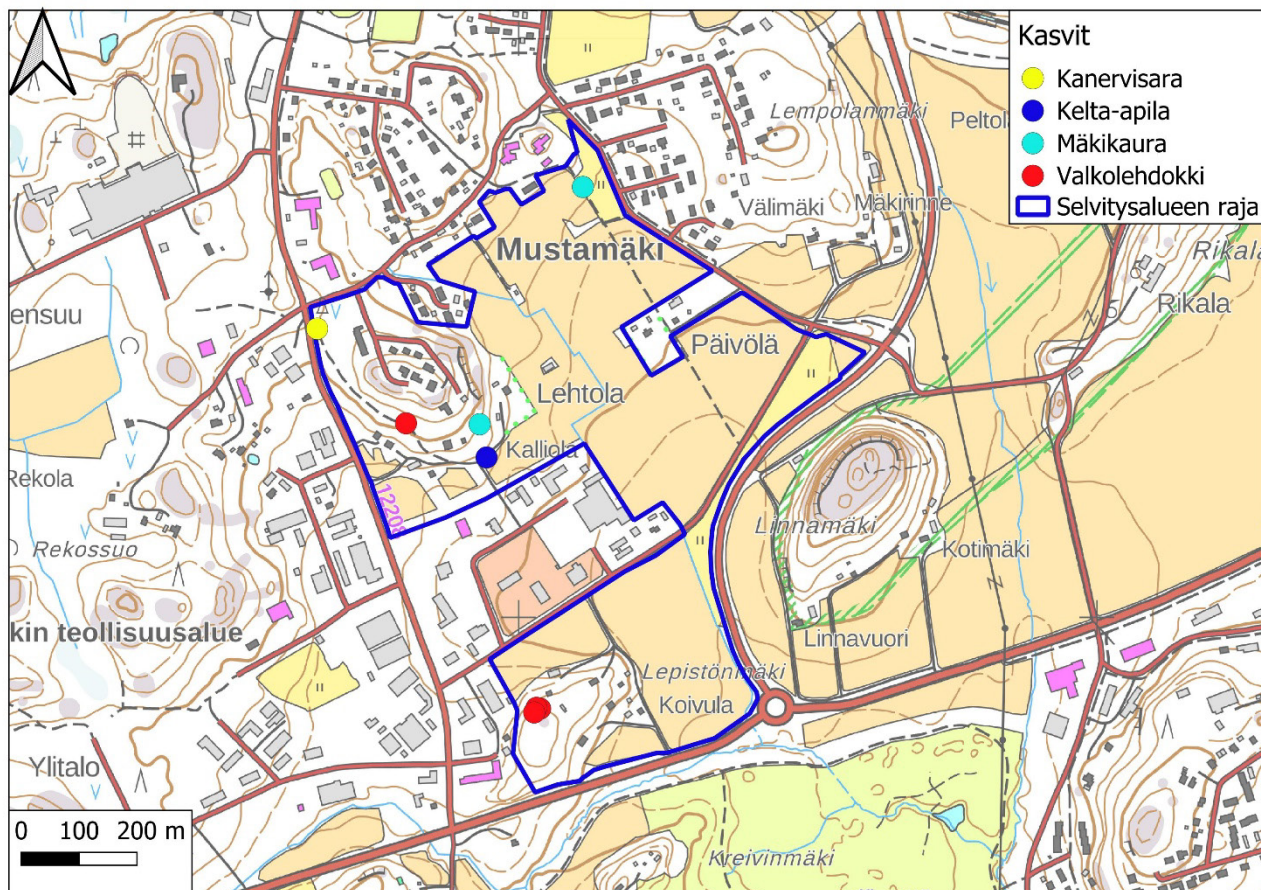
6. MUU LAJISTO

Mustamäentien ja Juustomestartien risteuksen lähellä sijaitseva lampi (Mustamäentien lampi) arvioitiin etukäteen potentiaalisesti viitasammakon kutupaikaksi. Lisäksi käytiin Mahtimestartien suuntaisella, tien länsipuolella sijaitsevalla isolla ojalla. Viitasammakoita havainnoitiin kahtena yönä kutuaikaan. Ensimmäinen maastokäynti tehtiin 17.4.2025 klo 23.05-23.17 (ilman lämpötila +11 °C, tuuli 2 m/s, pilvisuus 6/8) ja toinen maastokäynti 27.-28.4.2025 klo 23.54-0.14 (ilman lämpötila +4 °C, tuuli 3 m/s, pilvisuus 2/8). Maastotyö keskitettiin lammelle ja ojalla käytiin vain nopeasti, koska se ei vaikuta viitasammakolle sopivalta kutupaikalta. Aivan kohteiden rantaan ei menty, jotta viitasammakot eivät pelästyisi, vaan kuuntelu suoritettiin noin 10 metrin päästä. Lammella kuultiin kumpanakin yönä kutevia ruskosammakoita (ensimmäisellä kartoituskerralla kutu oli vilkasta), mutta ei lainkaan viitasammakoita. Kevät 2025 oli poikkeuksellinen, sillä erittäin lämpimän huhtikuun alun jälkeen viitasammakon kutu käynnistyi Lounais-Suomessa yleisesti jo kuun puolivälissä. Siten maastokäynnit osuivat hyvin suurella todennäköisyydellä oikeaan aikaan. Selvitysalueelta ei ole aiempia viitasammakkohavaintoja (Suomen Lajitietokeskus 2025).

Liito-oravakartoitus tehtiin 10.4.2025. Liito-oravan papanoita ja muita merkkejä lajista etsittiin haapojen ja kookkaimpien koivujen ja kuusten tyviltä. Samalla havainnoitiin metsien rakennetta. Liito-oravan papanoita tai muita merkkejä lajista ei löydetty. Luontotyyppikuvio 18 sopii rakenteensa puolesta hyvin liito-oravalle, mutta on pienialainen. Hieman laajempi liito-oravalle jossain määrin sopiva metsä on alueen lounaiskulmassa (luontotyyppikuvio 30). Alueelta ei ole aiempia liito-oravahavaintoja (Suomen Lajitietokeskus 2025).

Rauhoitettua valkolehdokkia kasvaa tieuran pohjoislaidalla selvitysalueen luoteisosassa suppeana esiintymänä (kartta 7). Lisäksi sitä löytyi alueen lounaisosasta entisen pellon ja metsän rajasta kolmisenkymmentä kukkivaa yksilöä. Valkolehdokkien kasvupaikat tulisi pyrkiä säästämään, eikä niille tai aivan niiden lähelle tulisi osoittaa rakentamista. Silmälläpidettävää kelta-apilaa löytyi pieni kasvusto Salaojantien pohjoispientareelta. Huomionarvoista perinnebiotooppikasvia mäkikauraa löytyi kahdesta paikasta. Esiintymistä itäisempi sijaitsee kesantopellon keskellä olevan polun reunoilla ja on jopa runsas. Kummallakaan kasvupaikalla ei kasva muita huomionarvoisia niittykasveja. Alueellisesti uhanalaista kanervisaraa kasvaa tieuran pohjoislaidalla noin 10 metrin matkalla Mustamäentiestä itään. Laji viihtyy hyvin hiekkaisella kuivalla pientareella. Kanervisaran kasvustot olisi hyvä säästää. Selvitysalueella ei ole lahokaviosammalelle tärkeitä kosteita, runsaslahopuustoisia kuusimetsiä.

Selvitysalueella ei ole merkittävää vieraskasvilajiongelmää. Komealupiinia kasvaa siellä täällä, mutta ei missään erityisen runsaasti, eikä laji uhkaa arvokkaita luontotyypppejä tai kasvillisuutta. Valtatien varrella on pieni kurturuusukasvusto, joka olisi hyvä poistaa. Lisäksi entisestä sorakuopasta luontotyyppikuviolta 11 löytyi viljelykarkulaisena isotöyhtöangervo.

Kartta 7. Huomionarvoiset kasvilajit.

7. EKOLOGISET YHTEYDET

Selvitysalue sijaitsee teollisuusalueen ja pientaloasutuksen tuntumassa, ja suuri osa siitä on peltoa. Lisäksi vilkkaasti liikennöidyt tiet ja kadut ympäröivät aluetta. Alueen ekologiset yhteydet ovat heikot, ja niitä on vaikea kehittää.

8. KESKEISTEN SUOSITUSTEN YHTEENVETO

Karttaan 2 merkityt arvokkaat luontotyyppikohteet tulisi jättää rakentamatta. Mustamäentien ketolaikkua olisi hyvä niittää joka toinen vuosi heinäkuun lopulla – elokuussa. Karttaan 6 merkityt lepakoille tärkeät alueet olisi hyvä säästää ainakin pääosin lisärakentamiselta, ja keinovalaistuksen lisäämisessä olisi hyvä olla maltillinen. Karttaan 7 merkityt valkolehdokki- ja kanervisarakasvustot tulisi pyrkiä säästämään.

9. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Keskinen, H.-L., Raunio, A., Forss, S., Kartano, L., Karttunen, K., Kokko, A., Kontula, T., Koskela, K., Mäkelä, K., Pykälä, J., Rytteri, T. & Väänänen, M. 2024. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje, luonnos 15.5.2024. 281 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018a. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018b. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.
- Lindholm, T. & Tuominen, S. 1993. Metsien puuston luonnontilaisuuden arviointi. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 3. 40 s.
- luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023. 374 s.
- Nieminen, M. 2017. Liito-orava (*Pteromys volans* Linnaeus, 1758). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 48-55. Suomen ympäristö 1/2017.

Suomen Lajitietokeskus 2025. <http://tun.fi/HR.48>, <http://tun.fi/HR.49>, <http://tun.fi/HR.64>, <http://tun.fi/HR.203>, <http://tun.fi/HR.428>, <http://tun.fi/HR.435>, <http://tun.fi/HR.847>, <http://tun.fi/HR.1747>, <http://tun.fi/HR.3211>, <http://tun.fi/HR.3691>, <http://tun.fi/HR.3931> (haettu 15.8.2025).

Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016-2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016. 75 s.

Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2021. Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>

LIITE 1. Luontotyyppikuvioiden numerointi.

